

Η οπτική του φύλου στην έρευνα, τον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας

ΚΑΘ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΖΗΣΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

24/9/2022

Προαπαιτούμενα

- ▶ Η θεωρητική καινοτομία στην κατανόηση του φύλου ως ιστορικής κατηγορίας και ως βιωμένης κοινωνικο-πολιτισμικής εμπειρίας
- ▶ Η θεωρητική στασιμότητα στην χρήση του όρου ψυχική υγεία, εντός του συστήματος, ως έλλειμα και όχι ως ικανότητα

Διαπιστώσεις

- Κυριαρχία θετικιστικού, ιατροκεντρικού μοντέλου
- Νεωτερικό υπόδειγμα του ατομικού υποκειμένου
- Ανδροκεντρικό και νοσολογικό μοντέλο
- Πατερναλιστικές σχέσεις

Επιχειρήματα

- Οι προσλήψεις και οι πρακτικές των επαγγελματιών ψυχικής υγείας
- Οι προσλήψεις και οι πρακτικές από την οπτική των ληπτών
- Η ανάπτυξη μιας νέας οπτικής και κουλτούρας
- Σεβασμός και προστασία της αξιοπρέπειας

Πλαίσιο

- Κοινωνικο-ιστορική διάσχιση του φύλου μέσα από το δάσος των φεμινιστικών ιδεών και κινημάτων
- Αποτυχία της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα
- Επίσημο σύστημα: διάγνωση, νοσηλεία, θεραπεία, δομή σχέσεων

Ψυχιατρικό κατεστημένο και έμφυλη διάσταση

- Ψυχιατρική κακοποίηση και βία στις γυναίκες νοσηλευόμενες στα ψυχιατρεία
- Ψυχιατρικές διαγνώσεις και πρακτικές που κατασκευάζουν τις γυναίκες ως παθολογικές υποκειμενικότητες
- Επιδημιολογία πόσο ψυχικά άρρωστες είναι οι γυναίκες

Θεσμικός ψυχιατρικός σεξισμός και διαγνωστικές πρακτικές

- Σκοτεινή κληρονομιά περί ψυχιατρικής ασθενικότητας των γυναικών
- Η συμβολική επένδυση της τρέλας με θηλυκά στοιχεία
- Έμφυλη προκατάληψη στα διαγνωστικά εργαλεία

Επιδημιολογικές πρακτικές Είναι οι γυναίκες πιο άρρωστες ψυχικά;

- Η επικράτηση της κατάθλιψης στις γυναίκες
- Δύο ανταγωνιστικές κατευθύνσεις

Μοντέλο κοινωνικής αιτιότητας

Μοντέλο κοινωνικού κονστρουξιονισμού

Κοινωνικά κατασκευασμένες ή αληθινές και έγκυρες;

- ▶ Εάν είναι κατασκευασμένες αυτό έχει ως συνέπεια την ψυχιατρική εξάρτηση
- ▶ Εάν είναι έγκυρες, είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί μια νέα οπτική

Απατηλή συνάφεια βιολογικής σκευής και θηλυκά πρότυπα

- Α) παραγνώριση του πολλαπλού σεξισμού που οι γυναίκες διαρκώς υφίστανται
- Β) αγνόηση δομικών παραγόντων που διαιωνίζουν τις έμφυλες ανισότητες
- Γ) ψυχιατροποίηση της δυστυχίας των γυναικών

Παράδοξα

- Οι άνδρες κατέχουν τις διευθυντικές θέσεις αλλά αξιολογούνται ως επιτυχημένοι στο ψυχιατρικό σύστημα όταν διαθέτουν θηλυκά στοιχεία στοργής
- Οι γυναίκες πιο συχνά χαρακτηρίζονται τρελές αλλά την ίδια στιγμή είναι οι ηρωίδες φροντίστριες σε ένα σύστημα υπό κατάρρευση

Πρακτικές αναζήτησης βοήθειας

- Οι γυναίκες εξακολουθούν να λαμβάνουν πιο συχνά ψυχιατρικές υπηρεσίες και να ορίζουν τα προβλήματα τους ψυχολογικά
- Αφομοίωση των ψυχιατρικών θεωριών
- Έμφυλες δομές, επιδημιολογικές πρακτικές και λαϊκές εξηγήσεις της ψυχικής ασθένειας

Φεμινιστική οπτική στη θεραπεία

- Θεραπευτικό περιβάλλον το οποίο προσφέρει ασφάλεια και χώρο στις πραγματικές ανάγκες των γυναικών
- Δημιουργεί ένα πλαίσιο διαλόγου μέσα στο οποίο οι ίδιες δημιουργούν μια διαδικασία εμπάθυνσης για τους κυρίαρχους λόγους και την
- Άρση διαχωρισμών μεταξύ επαγγελματιών και ληπτριών
- Προσεγγίζουμε την καταπιεσμένη γνώση ως αντάξια
- Υποβοηθούμε την ανάληψη δράσης με στόχο την ενδυνάμωση

Εξάλειψη της σεξιστικής έρευνας

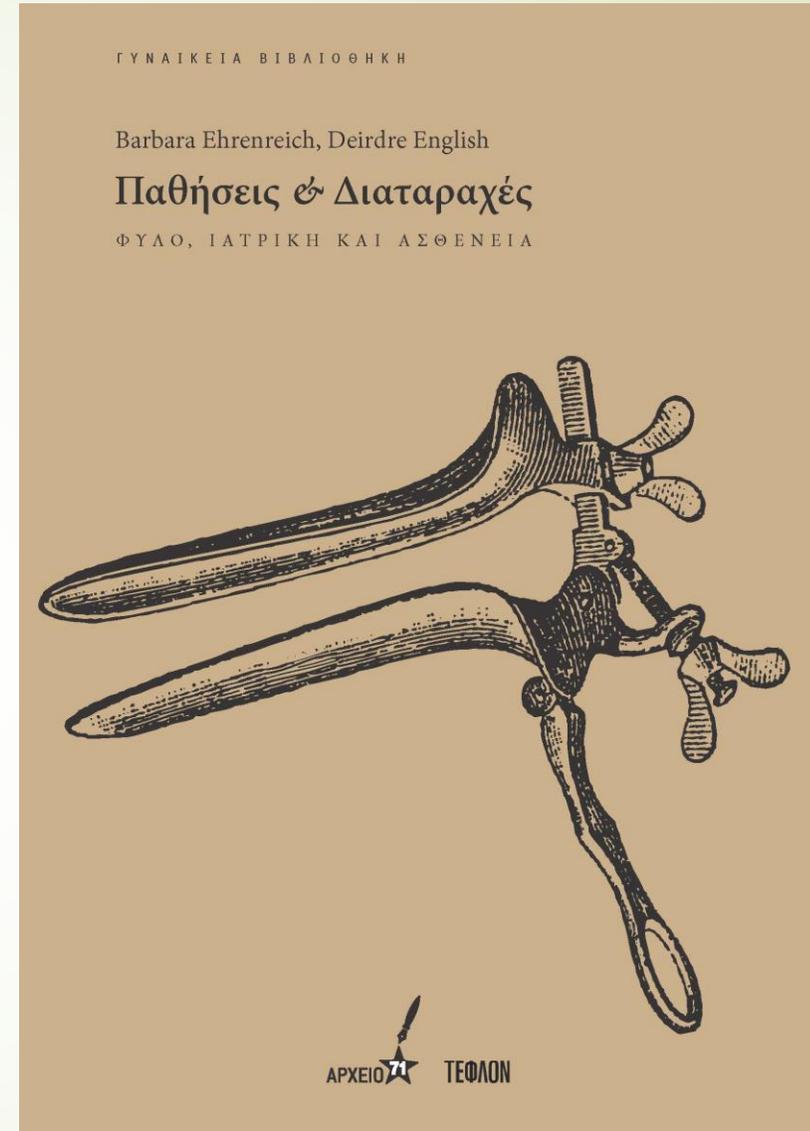
- Γνήσιο ενδιαφέρον για την εμβάθυνση και την αποκάλυψη σχέσεων ισχύος
- Έρευνα αξιακά δεσμευμένη και συνδεδεμένη με το συγκεκριμένο
- Έμφαση στη διαδικασία
- Διαθεματική και πολλαπλές οπτικές

Τα κείμενα που ενέπνευσαν-
μια ξεχασμένη κληρονομιά

**Barbara
Ehrenreich, Deirdre
English**

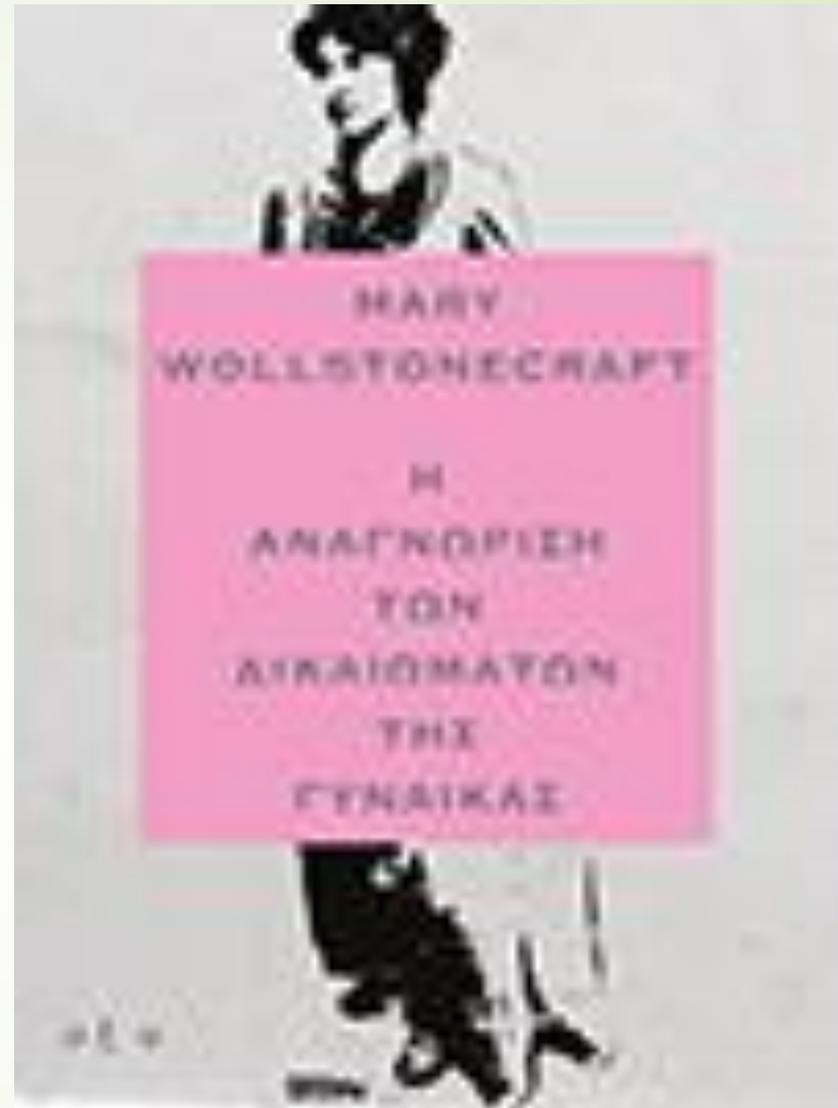
**Παθήσεις &
Διαταραχές**

**Φύλο, Ιατρική και
ασθένεια.**

Τα κείμενα που ενέπνευσαν

Mary Wollstonecraft
**Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ
ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

Τα κείμενα που ενέπνευσαν

Angela Davis

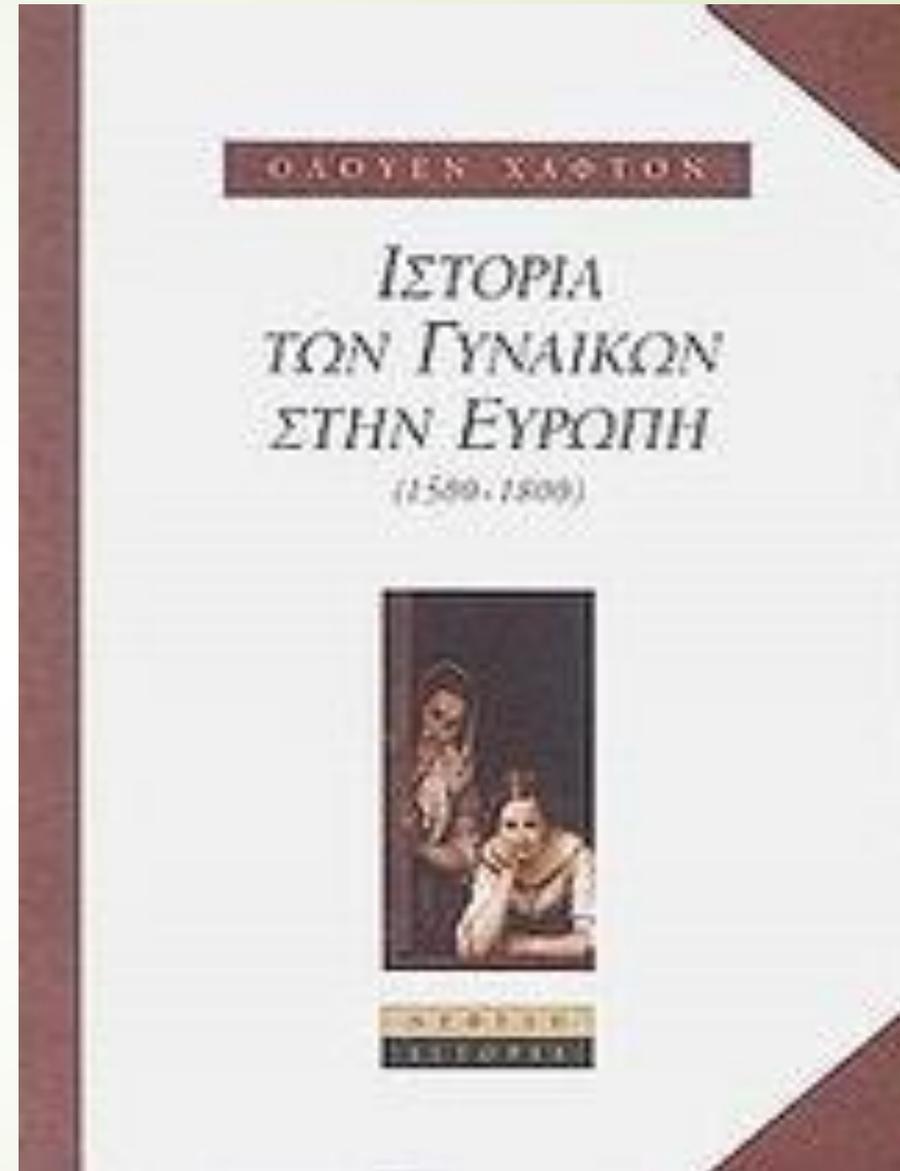
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΦΥΛΗ ΚΑΙ ΤΑΞΗ

Τα κείμενα που ενέπνευσαν

Olwen Hafton

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ(1500- 1800)

**Οι «νοσούσες»
γυναίκες των
ανώτερων τάξεων**

**Το πορτρέτο της Jutta
Kirchoff.**

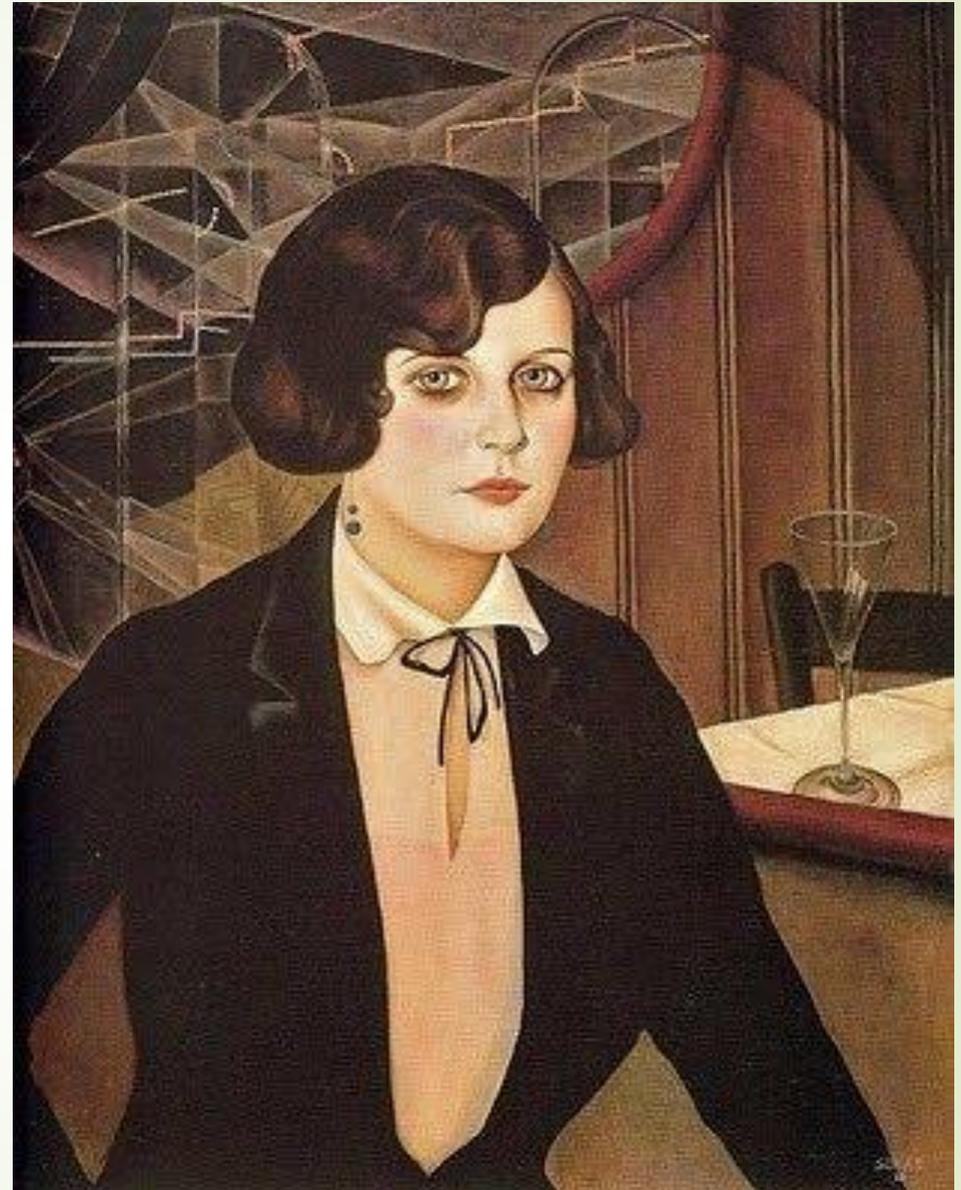
**Conrad Felixmüller,
1928**

Οι «νοσούσες» γυναίκες των
ανώτερων τάξεων

Lotte.

Christian Schad, 1927

Οι «νοσούσες» γυναίκες
των ανώτερων τάξεων.

Γυναίκα με μπλέ
φόρεμα σε
εσωτερικό χώρο.

Jozsef Rippl -
Rónai, 1906

Οι «νοσούσες»
γυναίκες των
ανώτερων τάξεων.

Πορτρέτο της
Zdenka.

Jozsef Rippl -
Ronai, 1921

Οι «νοσηρές»
γυναίκες της
εργατικής τάξης.

Lewis Hine

Οικογένεια Ιταλών
στο Δωμάτιο
Αποσκευών στο Ellis
Island. 1905

Οι «νοσηρές» γυναίκες της
εργατικής τάξης

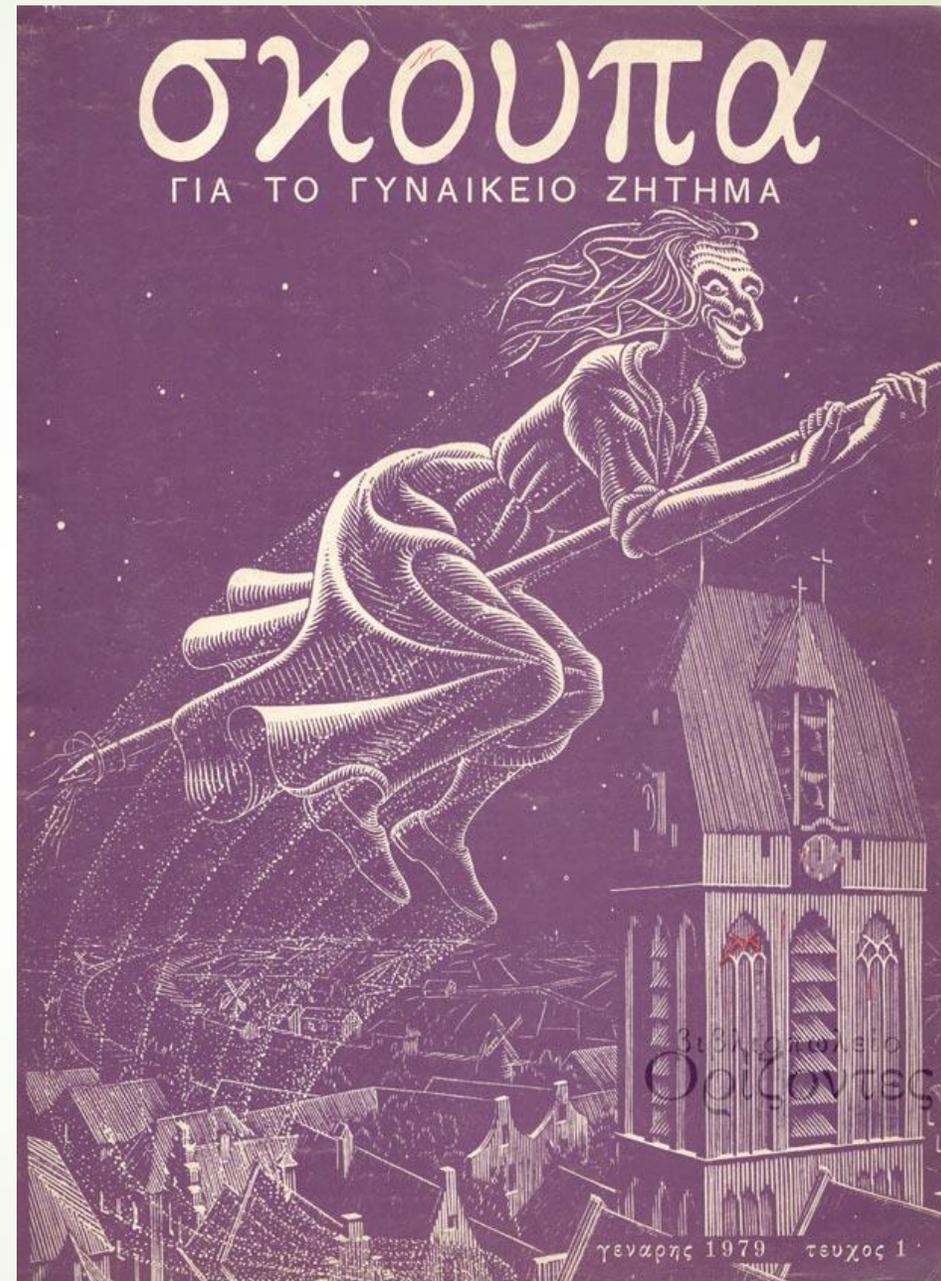
Lewis Hine

**Έφηβες γυναίκες
από την
κατασκευαστική
Bibb. 1908**

Γυναικεία κινήματα

Περιοδικό Σκούπα 1979
τεύχος 1.

Γυναικεία κινήματα

Σας ευχαριστώ πολύ

A.Zissi@Aegean.gr

